



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 Vtrum susurratio sit peccatum a detractone distinctum an non.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

ationes, sed contumelia sunt; & ideo ad virtutem humilitatis atinet illas ferre. Quando vero iam in alias aures inserunt, detractionis rationem induunt. Et tunc ait S. Tho. (id quod supra à nobis saepe citatum est) in arbitrio eius esse detrimendum suam famam pati, nisi in periculo aliorum verget. Deum autem in nostra praesentia absentis famam corrodit, non est nostri arbitrij infamatori parere, quia non sumus domini alienae famae. Et ideo vitio nobis veritatis si non resistamus, cum facile possumus. Nam si Deuter. 22. praecipiebatur ut nemo iacentem asinum proximi leuare negligeret, grauius erit periclitantem proximi famam non protegere.

Ad secundū arg.

Ad secundum respondetur quod etsi dum detractor vera dicit; non sit ei contradicendum, est nihilominus ei reprimendum verbum ne aliena vulnera exulceret, aut saltem subrugata fronte illi ostendum eius nobis displicere sermonem. Nam ut Prover. 15. legitur, Verus Aquilo dissipat pluuias, & facies testis linguam detrahentem. Ad tertium demum respondetur vitiositatem & emolumentum, quae ex detractione prouenit, non ex intentione detrahentis proficisci, sed à Dei gratia mollientis alterius animum, & ideo perinde obstandum est illi, atque raptioribus & furibus, licet ex talibus incommodis eis, qui passi sunt, meritum nonnunquam patientie accrescere solet.

Ad tertium arg.

Ad tertium demum respondetur vitiositatem & emolumentum, quae ex detractione prouenit, non ex intentione detrahentis proficisci, sed à Dei gratia mollientis alterius animum, & ideo perinde obstandum est illi, atque raptioribus & furibus, licet ex talibus incommodis eis, qui passi sunt, meritum nonnunquam patientie accrescere solet.

QUESTIO XI.

DE SUSURRATIONE ET
detractione:

S. Tho. 2. 2. quaest. 75.

ARTICVLVS I.

Verum susurratio sit peccatum à detractione distinctum.



CONTUMELIAE & detractioni, quae inter verbalia ad primas obtinent, alia adiunguntur, quae non sunt silentio pretercūda. Et primo de susurratione quaeritur,

sine crimen à detractione diuersum, et verò quidpiam grauius. Primum enim arguitur à parte negatiua, nempe quòd à detractione non differat. At enim lib. 1. cap. 1. mol. Isidorus, susurronem de sono locutionis appellari: quia non in facie al cuius, sed in aure loquitur detrahendo: ubi susurratio eadem esse censet, quòd detrahere. Et legitur 9. Non eius criminator, nec susurronem in populis. Et Ecclesiast. 23. (ut supra citatum est.) Susurro & bilinguis maledictus erit: criminator autem, & bilinguis idem esse apparet, quòd detractor. Secundò arguitur, quòd quamuis susurratio à detractione differat, non tamen sit grauius peccata enim oris à maledictione malitiam contrahunt: detractor autem mala simpliciter de primo spargit: cum tamen susurrones satis habeant illas quae apparentiam mali habent inculcare. Tertio: Qui detrahit fratri suo, ut habetur iacobi susurro, detrahit legi atque ad eo legillatori Deo: Unde maiorem contrahit grauitatem, quòd sit in susurratione. In contrarium autem est illud Ecclesiast. 5. Denotatio pessima super bilinguem: susurratori autem odium & inimicitia & contumelia: Vbi peior effectus tribuuntur susurratori, quàm detractori.

Ad quaestionem duabus conclusionibus respondetur: Prior: susurratio est tam foeda quam materia cum detractione conueniat, sine tamen differt. Etenim tam susurro, quam detractor mala in proximo obloquitur, idque clanculo, inque eius absentia: quare utrunque à contumelia differt. Atque hac ratione promiscue apud Doctores ambo quòdque vsurpantur verba. Unde super illud Ecclesiast. 5. Non appelles susurro, ait Glossa, id est detractor. Attamen si verborum etymologiam consulas, detrahitio idem est (ut supra diximus) quòd fama subtractio, & diminutio: Susurratio autem solum denotat claustrariam, atque adeo vitiosam loquutionem. Ob id quae forsitan ex vsu accommodatione, illam significat oblocutionem, qua quis contradicit non tam famam detrahere, quam amicitias dissoluere: & ideo differt sine. Quae propter etsi tam susurro quam detractor mala in genere de altero loquantur, tamen in specie detractor illa differunt, quae verè sint mala culpa: nempe quibus fo-

ta commaculetur: Sufurro autem satis ducit illa proferre, quæ possint audientis animum ab alterius amicitia diuellere: etiam si sit bonum, dum modo uel malum appareat, uel audienti displiceat. Vt si apud prodigum de eius amico susurret, quod sit pecuniarum tenax: & apud festiuum & dissolutum obmurmuret alterum esse nimis compositum, ac modestum. Discrimen hoc primum patet ex glossâ super illud ad Roman. 1. Sufurrones, detractores: quæ ait susurrones inter amicos discordiam seminare: detractores uero aliorum bona negare aut minuere. Et proverb. 26. Sufurro subrahit iurgia conuolunt. Et Eccles. 28. Vir peccator (& est de susurro ac bilis) conturbauit amicos, & in medio pacem habentium immittet inimicitiam. Quamuis & hoc etiam supra detractio tribuimus: eidemq; idem tribuit ad Gelantiam Hieronym. Quod si nos interrogas utrum cum multæ sint amicitiarum species secundum Philosoph. 6. Ethic. alia scilicet, quæ fundatur super bono honesto, & alia super utili, atque alia super delectabili, sint etiam diuersæ susurratio nis species. Respondetur negatiuè. Sufurro n. tantum contendit amicitias dissociare in genere. Tamen si dum alium scopum perillam uiam attingere contendit: tunc eius susurratio potest diuersas malignitatis maculas contrahere. Vt si quis in aures principis, aduersus alium susurrerit, ut eius honorem obtineat, ambiciosus est, uel auarus: & si de marito susurrerit apud uxorem, uel amicitia inter eos sublata, eius potitur amplexu, erit adulter. Sed hæc extra rē præsentem sunt. Posterior conclusio: Sufurratio genere suo grauius peccatum est detractio, atque etiam quam contumelia. Enim uero (ut supra dictum est) inde uenit peccatum esse grauius, quod maius inferat nocumentum: eoque nocumentum maius ceteris, quo bonum sublatum est præstantius: amicitia uero præstantius bonum est, quam fama & honor: ergo & susurratio pacis perturbatrix peior est, quàm detractio & contumelia. Probatur autem uelima præmissa tum auctoritate. Eccles. 6. Amico fideli nulla est comparatio. Tum & ratione, nam bona fama, & honor in hoc uisibiles est, ut multorum quis amicitiam conciliet, atque adeo per regulam posteriori

ficam amicitia præstantior est, quàm fama. Adde quod post virtutes, ad felicitatem comparandam, ut Ethic. 8. ait Aristot. nihil conducentius est, quam amicorum copia. Sane cum non solum amicorum omnia sint communia, uerum omnes quadam tenus homo vnus. Quare cui legitimi abundant amici, nihil deesse in uita potest. Sed arguis etiam in contrarium. Detractor (ut supra dictum est) amicos etiam dissociat, sicut susurro: non ergo differunt sine. Respondetur quod etsi per detractorem amicitia non nunquam evertantur, nõ est tamen ille detractoris scopus, sed tantum famam deturpare, quæ ad inimicitias uis sternit: finis autem proximus susurrionis est easdem inimicitias constare: & ideo est turpior. De hac autem conclusione duo se offerunt minutiora dubia. Primum de hæc cõparatione, qua amicitia famæ & honori præfertur. Apparet enim fama inde preuolior, tum quod latius extenditur: plures enim sunt, quibus studiosus notus est, quam quibus est amicus: tum etiam quod est uirtuti propinquior. Nam qui moribus præstat, illic in aliorum notitiam uenire non tam facile in amicitiam: propterea quod non omnes sunt uirtutis amatores. Ad hoc in primis respõdetur, neque famam, neque honorem, neque uero amicitiam, uirtutes esse. Atque adeo neque spiritualia bona in quibus uera felicitas consistit: sunt tamen uirtuti agnata. Vnde Arist. 8. Ethicorum: Amicitia, inquit, non est uirtus, sed uirtuti proxima. Vbi de illa loquitur amicitia, quæ hoc nomine uere gaudet nempe, quæ ex bono honesto, hoc est ex uirtute proficiscitur. Nam quæ uisibili, aut delectabili innititur, non est nisi secundum quid amicitia: sicut & bona ipsa quibus innititur. Et quia amicitia non gignitur ex uirtute, nisi per eius notitiam in qua fama consistit, inde fit, amicitiam præstantiorem esse, quam famam, tanquam eius finem, nam frustra esset uirtutis notitia nisi homines ad studiõs amorem alliceret. Ac proinde in celesti beatitudine, propterea notitia illa mutua beatorum ad beatitudinem spectat quod omnes eodem amore conglutinat. Vnde a prius in contrarium argumentum negatur latius protèdi famam, quam amicitiam, nam quotquot notitiam habent

Aristot.
Obiectio.
Solutio.
Primū dubiū.
Solutio prioris conclus.
Aristot. conclus.
Amicitia præstat famam.
Ad arg. factum.
K k inte.

integritatis hominis ac virtutem praestantia, nisi corruptis ipsi sint moribus, ipsum amant. Ac perinde ad posterius negatur propinquiorum esse virtuti formam, quam amicitiam. Immo amicitia germanior illi est, quapropter sicut virtus nihil à fortuna pendet, ita & habere amicos potius a virtute nascitur, quam à fortuna temeritate. Alterum dubiosum est de gravitate peccati susurrationis. Ad quod facile respondetur, quod etsi genere suo mortale sit crimen propter nocentem gravitatem, potest tamen ex leuitate materiae esse veniale. Vtrum autem aliquando contingere absque vlla culpa possit? Respondetur primum quod susurrare ad dirimendam perniciosam amicitiam, dummodo citra infamiationem fiat, virtus est, etiam si nonnulla naturalia vitia hominis commemorentur. Vt si ad dimouendum hominem ab amica dicas esse deformem, atque infamam, &c. At verò dissociare amicos quorum amicitia in virtute, & honesto fundatur, nunquam esse potest citra peccatum, & quidem mortale si ex amicis contendas facere inimicos, nam si tantum contendas amouere assiduam familiaritatem, esse potest veniale. An verò quis possit amicitiam aliquorum dissuadere non quidem illa intentione, vt sint inimici, sed tanquam mediū vt se loco alius expulsi in amicitiam alterius insinuet, quia videlicet praesens aut princeps non hunc ad tantam familiaritatem admittet, nisi alter excludatur. Respondetur primum quod alterum infamanda nequam licet, sed tamen narrando aliqua eius vitia naturalia, quae sunt publica, forsitan nullum est peccatum, quia vnusquisque sine vi, & fraude potest sibi commodum cuius dignus est procurare. Quod si arguas, id est verum nisi alter non repellatur à iure suo. Respondetur quod quando illud ius ei per iustitiam competit, nefas esset tali iure hominem expoliare, sed tamen quando gratuito in amicitia alterius retinetur, non fit ei iniuria.

Ad primum igitur argumentum iam responsum est, quod susurratio secundum illam generalem rationem, quae male de alio loquitur, detractor dicitur, differt tamen sine, vt dictum est. Ad illud autem Leui. 19, respondetur criminatorem, vt nomen sonat, tam à susurrone, quam à detractore differre. Est enim ille qui aliena crimina praeter ius vel imponit, vel detrahit, vel auget & impropere, licet hoc citi detractor aliquando susurroque faciat. Ad aliud verò Eccl. 28, concedimus & susurrone non nunquam esse bilinguem, tam duorum amicorum vtique dicit quod ei displicet. Atque adeo alteri vnus ac subin de alteri aliud, tametsi & detractor alia ratione bilinguis (vt supra diximus) quia aliud in absentia, aliud in praesentia loquitur. Ad secundum respondetur, quod quis vnus detractor semper quod mali est obloquatur, susurro autem non id semper, sed quod malum alteri apparet, est nihilominus susurratio peior, quia peccatorum grauitas non attenditur ex illo materiali obiecto, sed ex fine, & effectu, qui peior est in susurrone.

Ad tertium denique respondetur quod qui detrahit homini, propterea ceterum detrahere legi, quod agit contra legem de dilectione proximi. Quapropter & susurratio amicitiarum extinguit, quia nocentius est deum Deum peius offendit, qui vt habetur 1. Ioan. 3. dilectio est. Quapropter Prover. 6. Sex inquit sunt quae odit Dominus, & de primum (quasi omnium pessimum) detestatur anima eius. Atque illud septimum ille est, qui seminat in inter fratres discordiam.

ARTICVLVS II.
Utrum derisio sit speciale peccatum in peccatis cedentibus distinctum, atque ad mortale.

Post haec, & de derisione etiam videtur superest, qualem quantumque peccatum sit. Et arguitur primo quod non differat à contumelia: nam substantia eadem esse videtur, quod derisio, eademque in contumeliam concidere, idque & ex materia & ex illato nocimento competit. Nemo enim deridetur nisi de aliquo turpi, quod quidem si in faciem eius obijciatur, contumelia est, si verò clanculum est vel detractio, vel subfannatio. Item nocentium quod per derisionem inferitur, aut contra honorem est, & tunc est contumelia, aut contra famam, & tunc est detractio.

Postrema dubitatio.
 Responsio.
 Scrupulus.
 Solutio.
 Obiectio.
 Dissolutio.
 Ad primum arg.

SOTO
 DE IUSTITIA
 LEGI
 DI